

ELTE PPK Kutatási Irányelvek¹

Általános kutatási irányelvek

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar (továbbiakban a Kar) kutatási irányelveinek célja, hogy kinyilvánítsa elkötelezettségünket a tudás fejlesztése, az innováció előmozdítása és a magasszintű tudományos munka támogatása iránt. Vezető felsőoktatási intézményként elismerjük a kutatás szerepének fontosságát az oktatásban és a társadalmi célok megvalósításában. A dokumentum további célja, hogy meghatározza kutatási jövőképünket, célkitűzéseinket és prioritásainkat, összhangban mind az egyetemi és országos szintű célokkal, mind a globális kutatási trendekkel. A jövőkép egyben egy olyan, a változásokhoz adaptálható keretrendszer megalkotását jelenti, amely hozzájárul az Egyetem kutatási missziójának és víziójának beteljesítéséhez, valamint egyéni és intézményi szinten egyaránt támogatja kutatóit a bennük rejlő képességek kibontakoztatásában. Az interdiszciplináris és nemzetközi együttműködések előmozdításával, a fiatal kutatók támogatásával és a társadalmi közösségekkel való együttműködéssel célunk, hogy növeljük karunk jelenlétét és vezető szerepét a tudományos és a szélesebb társadalmi szférában.

A Kar kutatási alapértékei

A Kar polgáraitól elvárja, hogy ismerjék, formálják és fejlesszék saját szakterületük kutatási irányait. Továbbá a rendelkezésükre álló valamennyi eszközzel érik el, hogy mind az oktatás, mind a kutatás terén munkájukat az alábbi kutatási alapértékeink mentén folytassák:

1. Tudományosság és szakszerűség
2. Tisztesség és integritás
3. Transzparencia és nyitottság (ld. 1. Melléklet *Nyílt Tudomány Stratégia*)
4. A kutatás szabadsága és függetlensége
5. Társadalmi hasznosság
6. A kutatás módszertanának, irányultságának és tematikájának sokszínűsége
7. Új tudás létrehozása és átadása
8. A pályakezdő kutatók támogatása és a karrierfejlesztés segítése
9. Nemzetköziesítés, láthatóság és hálózatépítés
10. Kutatói utánpótlásnevelés, a tudományos diákkörök fontossága

¹ Jóváhagyta a Pedagógiai és Pszichológiai Kar Kari Tanácsa a 2025 július 1-jei levélszavazásán a 56/2025 (VI.25.) PPK KT határozatával. A dokumentum a Kari Tanács döntését követő naptól alkalmazandó. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti az 1/2018. (XI.30.) számú dékáni utasítás az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar kutatási és publikációs alapelvei című dokumentum.

11. A kutatói identitás és a teljes kutatói életpálya támogatása
12. A tudomány, oktatás és innováció összekapcsolódása
13. Akadémiai közösségek építése
14. Inkluzivitás, az egyéni különbségek elfogadása
15. Fenntarthatóság és jövőbe tekintés.

Iránycélok

A Kar a következő 5 év (2025-2029) távlatában az alábbi prioritásokra és célkitűzésekre alapozza döntéseit:

- Sikeres hazai és nemzetközi pályázatok számának növelése (1,5, 6, 15)²
- Minősített publikációk arányának növelése (1, 2, 4, 6)
- Kutatást és innovációt, a teljes kutatói életpályát támogató környezet biztosítása (8,10,11, 13,)
- A munkatársak tudományos közéleti szerepvállalásának növelése (bíráló bizottságok, szerkesztői feladatok, hazai és nemzetközi konferenciaszervezések) (5, 9)
- A Nyílt Tudományhoz kapcsolódó gyakorlatok váljanak az alpműködés részévé (3)

Az iránycélok megvalósítási stratégiái

- A Kar a kutatócsoportoknak központi szerepet szán a kutatásban és a tudományos műhelyépítésben. Ennek megvalósulásához ösztönzi a tudományos diákkörök és kutatási terepgyakorlatok bekapcsolását a kutatócsoportok munkájába. Támogatja és növeli a kutatócsoportok autonómiáját, hazai és nemzetközi láthatóságát, pályázati szerepvállalását. Biztosítja a kutatócsoportok belső támogatási rendszerét, olyan műhelyek kialakulását, melyekben a magas szintű kutatómunka mellett motiváló és inspiráló légkörben tudnak a munkatársak dolgozni. A Kar folyamatosan dolgozik a munkatársak és kutatócsoportok adminisztrációs terheinek csökkentésén, az ügyintézési folyamatok digitalizációján, a papíralapú ügyintézés nagymértékű visszaszorításán keresztül, ezzel is támogatva a kutatási erőforrások optimalizációját. A kutatócsoportok szakmai súlyának biztosítása érdekében azok alapítását és működtetését a Kar szakmai kritériumokhoz köti. A kari egyeztetéseket követően meghatározza, hogy fokozatszerzési, pályázati, publikációs és közéleti szerepvállalás tekintetében milyen elvárásokat állít a kutatócsoportok alapítása és megtartása elé.
- Elemezzük és értelmezzük a szakterületi rangsorok kialakításának módszertanát és a Kar intézeteinek, kutatócsoportjainak célzott támogatást biztosítunk a kritériumokhoz való jobb illeszkedés, illetve azok elérése érdekében, ami hosszútávon hozzájárul az immár elért szint megtartásához, illetve az előrelépéshez (QS és THE módszertan alapján).

² Az iránycélokhoz rendelt számok a kutatási alapértékek és az iránycélok kapcsolódását jelölik.

- A minőségfejlesztés tudományos elemének központi eleme a kari kataszter, mely mérő- és motiváló eszközként szolgál. A Kar minőségkövetési és támogatási szerepeit nagy mértékben a kataszterhez kapcsoltnan végzi. A Kar monitorozza és szükség szerint módosítja a kataszter módszertanát, hogy az minél inkább tükrözze a Kar alapértékeit.
- A Kar elkötelezett aziránt, hogy kiválasztási és előléptetési folyamatai a fenti alapértékek szerint történjenek. Ennek érdekében felülvizsgálja gyakorlatait és szükség esetén változtat azokon. A Kar felülvizsgálja, hogy a tanársegédi, adjunktusi, docensi, és egyetemi tanári pályázatok támogatásához milyen elvárásokat állít, illetve azok teljesítéséhez milyen segítséget nyújt.
- A Kar eltökélt aziránt, hogy a karon működő doktori iskolákkal együttműködik a kutatói utánpótlás-képzés minőségbiztosításában, ha szükséges, közreműködik a doktori szabályzatok frissítésében, aktualizációjában.
- A Kar továbbra is mindent megtesz, hogy a munkatársak tudományos előmenetelét és nemzetközi láthatóságát támogassa az alábbi módokon: utazási pályázatok, Open Access támogatások, Kutatócsoportok Fóruma, pályázati támogatás (pályázati tanácsadás, pályázatírási segítség), karriertámogatás (személyes konzultációk).
- A Kar a jövőben is törekszik olyan tudományos-kutatási ökoszisztéma fenntartására, amely folyamatosan fejlődő, innovatív, a kutatók, kutatócsoportok és a kari intézmények nemzetközi akadémiai beágyazottságát erősítő komplex támogató szolgáltatásokra épül. Hangsúlyt helyezünk a kutatói tudományos készség-fejlesztés támogatására kutatóink és doktori hallgatóink versenyképességének erősítésére. A kutatói kompetenciák fejlesztése mellett a Kar biztosítani és fokozni kívánja a kutató munka adminisztratív oldalát érintő támogatásokat. Ilyen célkitűzés pl. az adattudomány legfontosabb eszközeinek és eredményeinek szabályozott és etikus alkalmazása a kutatás hatékonyságának növelése érdekében. E cél elérése érdekében kiemelt figyelmet szán a mesterséges intelligencia egyre szélesebb körű szabályozott alkalmazására az oktatás, a kutatás és a kutatást támogató adminisztráció területén.
- Vállaljuk a korszerű kutatómódszertani kompetenciák fejlődésének rendszerszintű támogatását. A kar priorizálja a képzésekben, a kutatói tevékenységekben, a tudásmegosztásban használható korszerű kutatómódszertani szoftverek, alkalmazások használatát, ennek a céljából biztosítja ezen szoftverek hozzáértő használatához szükséges kompetenciák fejlesztését (pl. mesterséges intelligencia használata a kutatómódszertanban) és a szoftverekhez, alkalmazásokhoz való széleskörű hozzáférést.
- A Kar támogatja a nemzetközi szakmai, akadémia szervezetekkel, hálózatokkal való kapcsolatok további kiépítését és a meglévők erősítését.
- Illeszkedve a nemzetközi gyakorlathoz a kar fontosnak és egyben megkerülhetetlennek tartja a Nyílt Tudomány stratégiai megfontolásainak alkalmazását a napi kutatói gyakorlatban. Jelen dokumentum melléklete részletesen bemutatja a vonatkozó stratégiai megfontolásokat, valamint azok alkalmazási lehetőségeit; azokat az elvárá-

sokat, amelyek egyfelől a kutatási tevékenység minőségi fejlődését, másfelől pedig a kutatói életpálya kibontakozását elősegítik.

- Tudományetikai szabályozásokat a 3. melléklet tartalmazza.

1 sz. Melléklet – Nyílt tudomány stratégia

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kara (továbbiakban: a Kar) kiemelten fontosnak tartja a nemzetközi tudományos életben meghatározóvá vált nyílt tudomány elveinek követését és gyakorlati megvalósítását. Az Egyetem, mint a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) „Állásfoglalás a nyílt tudományról” c. nyilatkozatának³ aláírója vállalta az abban megnevezett iránymutatások követését. Mindezeket követve a Kar a nyílt tudományt az egyik alapelvéné teszi, és elkötelezett abban, hogy a nyílt tudomány az egyetem, valamint a hazai és nemzetközi tudományos kutatás egyik fő paradigmájává váljon. Kar fontosnak tartja e téren:

- olyan ökoszisztéma kialakítását, amelyben a tudomány átláthatóbb, jelentősége növekvő, kutatási adatokkal jól alátámasztott és mindenki számára hozzáférhető;
- a tudományos publikációk hiteles nyilvántartásának biztosítását;
- a tudományos eredmények teljes körű nyilvántartásának kialakítását;
- a tudomány eszközeinek fejlesztését és nyilvánossá tételének támogatását;
- a tudomány társadalmasítását;
- gazdasági és innovációs fejlődéshez való hozzájárulást azáltal, hogy a Kar nyílt hozzáférést biztosít az itt elért tudományos eredményekhez;
- a közösségi tudomány fejlődésének támogatását azzal, hogy a társadalom szélesebb rétegeit igyekszik bevonni a kutatásokba;
- a kar társadalmi felelősségvállalásának erősítését;
- a kutatási etika és integritás alapelveinek megfelelő kutatási tevékenység folytatását.

Kapcsolódó dokumentumok

[NKFIH Állásfoglalás a nyílt tudományról](#)

[European Union Open Science Policy](#)

[UNESCO Recommendation on Open Science](#)

A NYÍLT TUDOMÁNY ELŐNYEI

A nyílt tudomány az együttműködésen alapuló kutatási folyamatok és az eredmények közzétételének egy alapvető igényét teljesíti a digitális technológiák és modern, kollaborációt támogató eszközök segítségével. A tudomány csak a nyíltságon keresztül lehet

³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/turning_fair_into_reality_0.pdf

- hiteles (megfelel a tudományos integritás követelményeinek);
- megbízható (megfelel az átlátható és reprodukálható adatgyűjtés és -kezelés követelményeinek);
- hatékony (segíti az információáramlást);
- inkluzív: elősegíti a tudományos eredmények és eszközök széles körű hozzáférhetőségét, ezáltal lehetőséget teremtve a hiteles tájékoztatásnak és a citizen science mozgalomnak.

A kutatók is a „nyílt tudomány” részesei lehetnek, ha:

- publikációikat nyílt hozzáféréssel (open access módon) teszik közzé,
- a kutatási adatokat nyílt adatként kezelik, ahol lehetséges (open data),
- a kutatásokat nyílt módszerekkel, eszközökkel és átlátható együttműködéssel folytatják,
- erősítik a társadalom bevonását a kutatási folyamatokba, a tudományos eredmények megismerésébe,
- szem előtt tartják a minőségi követelményeket, és szigorúan betartják az adatvédelmi, a szellemi alkotások jogával kapcsolatos, az etikai és a kutatási integritásra vonatkozó szabályokat.

A NYÍLT TUDOMÁNY PILLÉREI

A Kar a nyílt tudományt annak tág értelmében is támogatja, az átláthatóság, a méltányosság, a nyitottság, a tisztesség, az integritás és a hitelesség értékeire építve. Célunk, hogy a Nyílt Tudomány alábbi pilléreinek a támogatása: Nyílt és FAIR⁴ adatok, kutatási integritás, új generációs metrikák, a tudományos kommunikáció jövője, Citizen Science (a nyilvánosság bevonása), oktatás és készségek, valamint a támogatások és díjazások területein.

NYÍLT ÉS FAIR ADATOK

A tudományos kutatás során bármely adat nyílt adatnak tekinthető, ha:

- korlátozás nélkül hozzáférhető az interneten keresztül,
- felhasználható vagy újrafelhasználható,
- nincs szerzői jogi vagy egyéb korlátozás alá vonva: olyan licenccel teszik közzé, amely nem korlátozza az adatok elemzését és közzétételét azon túlmenően, hogy megköveteli az eredeti forrásra való hivatkozást (vagy előírja az eredeti adatok változatlan formában való megőrzését).

⁴ <https://www.go-fair.org/fair-principles/>

A kutatási adatokhoz való nyílt hozzáférés biztosítása nem csak a szoros értelemben vett adatmegosztást érinti, hanem a módszerek és elemzési kódok megosztásának lehetőségeit is, amint az az alábbiakból következik:

A kutatás átláthatósága és reprodukálhatósága nagymértékben javul, ha a kutatók más kutatók számára nyilvános hozzáférést biztosítanak a mérési módszerekhez, mérőeszközökhöz, szoftverekhez és a kutatásban használt elemzési kódokhoz, amelyek más kutatókkal megoszthatók.

A kutatási anyagok megosztásakor a kutató felelőssége, hogy figyelembe vegye a vonatkozó etikai és jogi korlátozásokat és a finanszírozók elvárásait.

A Kar törekszik arra, hogy a kutatási adatok, módszerek és elemzési kódok könnyen azonosíthatóak és átláthatóak legyenek, és arra ösztönzi kutatóit, hogy kutatási adataikat, módszereiket és elemzési kódjaikat nyílt tárgyú adatbázisokban helyezték letétbe.

KUTATÁSI INTEGRITÁS

A kutatás integritása a tudomány egyetemes elve és a nyílt tudomány egyik alappillére. A kutatási integritás magában foglalja a sokszínűséget, elfogulatlanságot és az egyenlőséget, a kiválóságot, a kíváncsiságot, a felelősséget, az etikus magatartást és a reflektív gondolkodást. A Kar elkötelezett a kutatás integritásának védelme mellett, mivel csak ez biztosítja, hogy a tudományos közösség szabadon határozhassa meg kutatási kérdéseit, önállóan választhasson és dolgozhassa ki elméleteit, gyűjthessen empirikus adatokat és alkalmazzon megbízható tudományos kutatási módszereket. A kutatói integritás és szabadság teszi lehetővé, hogy a kutató új ötleteket és megközelítéseket vezethessen be vagy olyan elméleteket terjesszen elő, melyek ellentétesek az uralkodó tudományos nézetekkel.

KUTATÁSÉRTÉKELÉS ÉS ÚJ GENERÁCIÓS METRIKÁK

A nyílt tudomány elterjedése a teljesítményértékelés évtizedes, kvantitatív módszereken alapuló gyakorlatának felülvizsgálatára szólít fel egy új, kiegyensúlyozott megközelítés bevezetésével, amely a kutatásértékelési folyamatokat a társadalmi és gazdasági fejlődést támogató új tudás és innováció létrehozásának alapvető minőségbiztosítási feltételeként kezeli. A tudományos teljesítményértékelés módszereinek támogatniuk kell az értékelőket a kutatási eredmények és tevékenységek széles spektrumát figyelembe vevő minőségi értékelések elvégzésében. A kutatásértékelési folyamatoknak minden szakaszban és minden érdekelt fél számára világosnak és átláthatónak kell lenniük.

A Kar törekszik az értékelési folyamat ésszerűsítésére az átláthatóság növelése, valamint pályázataiban az értékelők és a pályázók terheinek csökkentése érdekében átlátható módon megosztja a kutatók teljesítményértékelése során alkalmazott valamennyi kiválasztási kritériumot; valamint folyamatosan figyelemmel kíséri és rendszeresen felülvizsgálja saját értékelési folyamatait.

A TUDOMÁNYOS KOMMUNIKÁCIÓ JÖVŐJE ÉS A NYÍLT HOZZÁFÉRÉS

A Kar elkötelezett a következők iránt:

- prioritásként kezeli a szerzők által készített publikációk nyílt hozzáférésű közzétételéhez szükséges költségek fedezését,
- támogatja a tudományos közösséget abban, hogy a preprinteket, valamint a kutatási eredményeket, a kutatási metaadatokat, az elemzési módszereket vagy más kutatási információkat nyílt adattárakban helyezték el.

CITIZEN SCIENCE

A Citizen Science a nyílt tudományos tevékenységeknek egy olyan területe, ahol a kutatók, kutatói közösségek kezdeményezésére a polgárok, helyi közösségek és a társadalom szélesebb köre is bekapcsolódhat bizonyos kutatási folyamatokba. Az állampolgárok részvétele a kutatási ökoszisztémában lehetővé teszi a tudományos munkáról való közvetlen, aktív és részvételi tanulást, ezáltal a tudományba vetett bizalom építését, a közvélemény formálását és az állampolgárok tudományos ismereteinek bővítését.

Az Citizen Science, azaz a polgárok bevonása a kutatásba, a felsőoktatási intézmények harmadik küldetésében is fontos szerepet játszhat. Az Citizen Science elvein alapuló kutatási projektek támogathatják a társadalmi innovációt, így hozzájárulhatnak a közösség életminőségének és életkilátásainak javításához. A Citizen Science az EU kohéziós politikájával összhangban hozzájárulhat a régiók közötti egyenlőtlenségek csökkentéséhez, ezáltal támogatva a társadalmi megújulást.

A Kar

- ösztönzi kollégáit, tudományos és üzleti partnereit a hiteles, megbízható és naprakész tudományos kommunikációra;
- segíti a fontos tudományos munkák népszerűsítését és terjesztését a laikusok számára is érthető formában,
- támogatja olyan képzések és tájékoztatók szervezését, amelyek segítik a kutatókat és a hallgatókat a nyílt tudományhoz kapcsolódó elméleti és gyakorlati információk elsajátításában és elsajátításában
- támogatja a munkatársai és hallgatói által végzett citizen science tevékenységeket,
- a nyílt tudomány követelményeinek teljesítését motivációs tényezőként használja fel a tudományos teljesítmény mutatóinak meghatározásához és a kiválóság elismeréséhez.
- támogatja a társadalom minden tagjának tudományos életbe való bevonódását

OKTATÁS ÉS KÉSZSÉGEK

A tudományos gyakorlat átalakítása a 21. század digitális korszakának változásaihoz, kihívásaihoz, lehetőségeihez és kockázataihoz való alkalmazkodás érdekében további célzott kutatásokat és átgondolt képzést igényel. A szisztematikus és folyamatos készségfejlesztést és kapacitásépítést ki kell terjeszteni a nyílt tudomány kérdéseinek és értékeinek kutatására és gyakorlati alkalmazására a digitális írástudás, a digitális együttműködési gyakorlatok és a felelős kutatási adatkezelés területén.

A Kar vallja, hogy

- a készségfejlesztés és kapacitásépítés fontos, hogy kiterjedjen a technikai készségek széles körének fejlesztésére, a publikációk és adatok archiválására, hosszú távú megőrzésére és hozzáférhetőségére, az információs és adatismeretre, a szellemi tulajdon védelmére és a tartalommegosztási készségekre, valamint a szoftverfejlesztésre és a szükséges informatikai háttérrendszerek biztosítására.
- a nyílt tudomány hatékony működéséhez olyan szakemberekre is szükség van, akik a tudományos közösséggel együttműködve a kutatási kiadványok, kutatási adatok és szoftverek egyeztetett elvek szerinti kezelése és karbantartása érdekében dolgoznak.

TÁMOGATÁSOK ÉS DÍJAZÁSOK

A tudományos ökoszisztémában az valamennyi érintettnek kiemelt felelőssége, hogy kezdeményezéseikkel támogassák a jó és nyílt tudományt. A nyílt tudomány elveire építve a jutalmazási rendszereknek is elő kell segíteniük az átláthatóságot, a hozzáférhetőséget és a reprodukálhatóságot, a módszerek és eredmények megosztásának pedig további kutatási és innovációs projekteket kell ösztönöznie.

A Kar támogatja a munkatársak nyílt tudományos tevékenységeit és elismeri az egyéni hozzájárulásokat a nyílt tudományhoz. A Kar beépíti a nyílt tudomány elveit a HR- és karrierkeretrendszerébe, mint a felvételi, teljesítményértékelési és karrierépítési politikák kifejezett elemét, és ösztönzi az egyetemet ennek szélesebb kiterjesztésére.

A Kar elvárásai a Nyílt Tudomány tekintetében

A Kar elvárja tudományos közösségének minden tagjától, hogy a publikálás pillanatától kezdve minden kutatási eredményt (adat, kézirat, módszer) - különösen a közfinanszírozású kutatások esetében - nyílt hozzáféréssel tegyen közzé.

A tudományos művek nyílt hozzáférésűvé tétele

A Kar **elvárja** munkatársaitól a nyílt hozzáféréssel való publikálás előnyben részesítését. Publikálás előtt ajánlatos tájékozódni a nyílt hozzáférést biztosító lapokról⁵, az egyetem

⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_open_access_journals

Open Access megállapodásairól⁶ a publikálási díjakról és a Kar nyílt hozzáférést segítő támogatásairól⁷.

A kéziratok nyílt hozzáférését preprintek megosztása is lehetővé teszi. A preprint és posztprint formában való feltöltésre intézményi repozitóriumok vagy nemzetközi tárhelyek állnak rendelkezésre. Szükséges, hogy a tárhely megbízható tudományos tárhely legyen, mely DOI azonosítóval látja el a feltöltött munkákat és azokat nyilvánosan megtalálhatóvá, kereshetővé teszi. Ajánlott az egyes kiadók és lapok preprintekre vonatkozó engedélyeinek ellenőrzésére segítő listákat használni, pl: <https://www.sherpa.ac.uk/romeo/>.

Hasznos linkek:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Preprint>

<https://psyarxiv.com/>

<http://sportrxiv.org/>

<https://osf.io/preprints/edarxiv>

Nyílt hozzáférésű tananyagok

A Kar **ösztönzi** a nyílt hozzáférésű tananyagok (könyvek, jegyzetek, szoftverek) használatát és a szükséges humán erőforrások bevonását az oktatási és kutatási forrásokhoz való hozzáférés növelése és a tanulási eredmények javítása érdekében. A Kar úgy véli, hogy a társadalommal való interakció biztosításához szükséges készségeket a kutatási kompetencia alapvető összetevőjének kell tekinteni, és arra törekszik, hogy ezeket beépítse képzési programjaiba.

A Kar **nem támogatja** zárt hozzáférésű oktatási anyagok kifejlesztését és ösztönzi az oktatásban azok felváltását nyílt hozzáférésű anyagokkal. A Kar **nem támogatja** olyan oktatási/kutatási szoftverek használatát melyek azonos funkcionalitású és szakmaiságú ingyenes alternatívával kiválthatóak, amennyiben azok nem korlátozzák a munkavégzés hatékonyságát.

A kutatási adatok megosztása

A Kar 2026. szeptember 1-től **elvárja** munkatársaitól a kutatási adatok nyílt és FAIR elveket⁸ követő megosztását legkésőbb a kéziratok publikációjakor, amennyiben erre lehetőség van. A megosztást korlátozó tényező lehet:

- annak szenzitív jellege;
- olyan személyes beazonosításra alkalmas adatok, melyek anonimizálására nincs lehetőség;

⁶ <https://konyvtar.elte.hu/hu/kutatastamogatas/open-access/tamogatasi-lehetosegek>

⁷ <https://www.ppk.elte.hu/open-access>

⁸ <https://www.go-fair.org/fair-principles/>

- az adatok méretéből vagy természetéből fakadó praktikus megosztási korlátok;
- a megosztás jogi korlátozása.

Az embargóval megosztott adatok is megosztottnak tekinthetők, vagyis olyan esetekben, mikor a kutatók még szeretnék fenntartani az exkluzív hozzáférést a kutatási adatokhoz, azt egy meghatározott ideig fenntarthatják, így a repozitóriumba helyezett adataik csak az embargó lejáta után lesznek nyilvánosak⁹.

A Kar minden esetben **elvárja** az empirikus kutatások írásos bemutatásánál (cikk, disszertáció, szakdolgozat, műhelymunka) az adat-hozzáférési nyilatkozatot, melyhez az alábbi példamondatokat javasoljuk:

A megosztás típusa	magyar példamondat	angol példamondat
A kutatás adatai és anyagai nyilvános tárhelyen elérhetőek.	A kutatás minden mérési adata és anyaga nyilvánosan elérhető a [tárhely neve] tárhelyen az alábbi linken keresztül: [állandó URL vagy DOI].	All data and materials have been made publicly available at the [repository name] and can be accessed at [persistent URL or DOI].
A kutatás anonimizált adatai és anyagai nyilvános tárhelyen elérhetőek.	A kutatás anonimizált mérési adatai és anyagai nyilvánosan elérhetőek a [tárhely neve] tárhelyen az alábbi linken keresztül: [állandó URL vagy DOI].	Anonymized data and materials have been made publicly available at the [repository name] and can be accessed at [persistent URL or DOI].
Az elemzés adatai nyilvános tárhelyen elérhetőek.	Az elemzéshez használt mérési adatok nyilvánosan elérhető a [tárhely neve] tárhelyen az alábbi linken keresztül: [állandó URL vagy DOI].	The data used for our analyses have been made publicly available at the [repository name] and can be accessed at [persistent URL or DOI].

⁹https://open-science-training-handbook.github.io/Open-Science-Training-Handbook_EN/02OpenScienceBasics/05OpenAccessToPublishedResearchResults.html

Az adatok egy része elérhető	Annak érdekében, hogy a vizsgálati személyek személyes adatainak beazonosítására ne legyen lehetőség a mérési adatoknak egy része elérhető a [tárhely neve] tárhelyen az alábbi linken keresztül: [állandó URL vagy DOI].	In order to minimize the possibility of unintentionally sharing information that can be used to re-identify private information, a subset of the data generated for this study are available at [repository name] and can be accessed at [persistent URL or DOI].
Az adatok elérése a kutatón keresztül szenzitív adatok esetében	A mérési adatok szenzitív jellegénél fogva azokat csak etikai felelősséget vállaló minősített kutatók kérésére adjuk ki az alábbi kapcsolaton keresztül: [kapcsolattartó neve és elérhetősége].	Because of the sensitive nature of the data collected for this study, requests to access the dataset from qualified researchers trained in human subject confidentiality protocols may be sent to [name of organization] at [contact information].
Az adatok elérése a kutatón keresztül	A mérési adatok az alábbi kapcsolaton keresztül szerezhetőek meg: [kapcsolattartó neve és elérhetősége].	Request to access the data collected for this study may be sent to [name of organization] at [contact information].
Az adatokat a kutató más okokból nem osztja meg	A mérési adatokat és kutatási anyagokat nem kívánjuk megosztani az alábbi okokból:	We do not share our research data and materials for the following reasons:

Hasznos linkek:

<https://osf.io/kgnva/wiki/home/>

2 sz. Melléklet – A Kar affiliációkra vonatkozó elvárásai

Affiliáció megjelölése

Az 5/2017. (V.2.) számú rektori utasítás 2. §-ban megjelölt személyi kör valamennyi tudományos közleménye esetén az affiliáció feltüntetése során köteles a rektori utasításban előírtak szerint eljárni azzal, hogy a kar intézeteit is fel kell tüntetni. Affiliációként a karon tehát egységesen az alábbi megnevezések használandóak: a kiadó formai elvárásaihoz igazodva (pl. az egyetem és az intézet nevének sorrendjét illetően).

Magyar nyelven:

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Pszichológiai Intézet

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Neveléstudományi Intézet

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Felnőttképzés-kutatási és Tudásmenedzsment Intézet

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézet

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Intézet

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Sporttudományi Intézet – Szombathely

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Intézet – Szombathely

Angol nyelven:

Institute of Psychology, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

Institute of Education, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

Institute of Research on Adult Education and Knowledge Management, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

Institute of Health Promotion and Sport Sciences, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

Institute of Intercultural Psychology and Education, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

Institute of Sport Sciences at Szombathely, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

Institute of Education and Psychology at Szombathely, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

A szabályozás némiképp eltérő a (1) teljes munkaidőben foglalkoztatottak, a (2) részmunkaidőben foglalkoztatottak és a (3) doktoranduszok és doktorjelöltek esetében az alábbiak szerint:

(1) A teljes munkaidőben foglalkoztatottak az affiliáció feltüntetésekor a vonatkozó rektori utasítás 2. § (6) bekezdése szerint kötelesek eljárni.

(2) Az intézet részmunkaidős foglalkoztatottjai az ELTE tudományos közleményeikben többnyire másodlagos affiliációként kötelesek feltüntetni, kivéve, ha a munka körülményei az elsődleges affiliációt indokolják. Az ELTE mint affiliáció feltüntetése alól speciális és igen ritka kivételt jelenthet, ha a közleményhez kapcsolódó kutatómunka semmilyen tekintetben nem kapcsolódik az ELTE-hez; minden ilyen esetben a kutatóhely vezetőjének állásfoglalása a mérvadó. Amennyiben azonban a kutatómunka vagy annak finanszírozása érdemben az ELTE-hez kötődik, akkor az ELTE elsődleges affiliációként jelölendő. Semmiképp nem maradhat el az ELTE affiliációként történő megjelölése a részállású alkalmazottra vonatkozóan, ha a kutatómunkában és a közleményben az ELTE Pszichológiai Doktori Iskolában vagy Neveléstudományi Doktori Iskolában ösztöndíjas vagy önköltséges rendszerben képződő doktorandusz hallgató is részt vesz.

(3) Az ELTE PPK doktori iskoláinak állami ösztöndíjas doktorandusz hallgatói és doktorjelöltjei esetében a vonatkozó rektori utasítás 2. § (6) bekezdése szerint kell eljárni azzal, hogy mind az ösztöndíjas, mind az önköltséges rendszerben tanuló hallgatók kettős, a doktori iskolára és az intézetre utaló affiliációt is kötelesek megjelölni. A doktori iskolára történő megjelölés az alábbiak szerint meghatározott:

Magyar nyelven:

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Pszichológiai Doktori Iskola

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Angol nyelven:

Doctoral School of Psychology, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

Doctoral School of Education, ELTE Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

Az ösztöndíjas doktoranduszok az első helyen a doktori iskolára vonatkozó affiliációt, második helyen az intézeti háttérre vonatkozó affiliációt kötelesek megadni. Az önköltséges rendszerben tanuló doktorandusz hallgatók szintén kötelesek mindkét (a doktori iskolára vonatkozó, illetve az intézeti affiliációt jelző) affiliációt megjelölni tudományos közleményeikben. Amennyiben azonban a nem ösztöndíjas rendszerben képződő hallgató más tudományos kutatóhelyen van alkalmazásban, ez kivételt jelenthet az elsődlegesség alól, azaz a doktori iskolára és az intézetre vonatkozó affiliáció ilyen esetben másodlagos és harmadlagos affiliációként jelenik meg. Minden más esetben az elsődlegesség alól kizárólag a Doktori Iskola vezetője adhat mentességet.

3 sz. Melléklet – Kutatásetikai szabályozás

A Kar tudományos közösségének valamennyi tagjától – beleértve az oktatókat, kutatókat, a hallgatókat és a doktoranduszokat – elvárt a Magyar Tudományos Akadémia **Tudományetikai Kódexének** követése. Különös hangsúlyt kap a Kódex 2. fejezetében („A tudományos kutatás erkölcsi és etikai alapelvei”) megfogalmazott értékek tiszteletben tartása a tudományos munka teljes folyamata során. A kutatási tevékenységek megvalósítása kizárólag a 3. fejezetben („A tudományos kutatás végzése”) meghatározott formában és eljárásrend szerint történhet.

A Karon elsősorban pszichológiai, neveléstudományi és sporttudományi területen zajlanak kutatások. E tudományterületek jellemzően emberekkel végzett vizsgálatokat foglalnak magukban, ezért a nemzetközi tudományos normáknak megfelelően kiemelt jelentőséggel bír a **Helsinki Nyilatkozat** (Declaration of Helsinki) irányelveinek követése. Az ebben foglalt alapelvek – különösen az emberi méltóság, az önkéntes részvétel, a tájékozott beleegyezés és az adatvédelem biztosítása – minden, emberen végzett kutatásra nézve kötelező érvényűek a Karon folyó tudományos tevékenység során.

A Karon végzett pszichológiai témájú kutatásokat az Amerikai Pszichológiai Társaság (APA) [Etikai Kódexében](#) foglaltaknak megfelelően, valamint a Magyar Pszichológiai Társaság (2025) [Pszichológusok Szakmai Etikai Kódexének](#) 8. Kutatásetikai Alapelvek fejezetében leírtakkal összhangban kell végezni. A neveléstudományi témájú kutatásokra vonatkozó sajátosságok tekintetében a Kar a Brit Neveléstudományi Kutatási Társaság (BERA, 2024) [Etikai Irányelvek](#) dokumentumában megjelenő alapelvek követését várja el. A bekezdésben foglalt társaságok kódexei esetében értelemszerűen azok mindenkori hatályos verzióját kell alapul venni.

A sporttudományi kutatások etikája kiemelt figyelmet fordít a résztvevők testi épségének, méltóságának és önrendelkezési jogának védelmére. A motorikus, mozgásos képességek, terhelésélettani mutatók és humánbiológiai jellemzők mérése során elengedhetetlen az önkéntes részvétel és a megfelelő tájékoztatáson alapuló beleegyezés biztosítása. Labor- és pályatesztek esetében különös gondosság szükséges a fizikai megterhelés biztonságos keretek között tartására, valamint az egyéni terhelhetőség figyelembevételére. Az adatkezelés során biztosítani kell a személyes és egészségügyi adatok anonimitását és bizalmas kezelését.

A kutatások tervezése és megvalósítása során minden esetben törekedni kell a fentebb hivatkozott etikai normák betartására, az érintett tudományterületre vonatkozó útmutatók és szabályozások figyelembevételével.

Olyan kutatómunka, amelynek része emberből vagy embertől származó adatok elemzése, kizárólag meglévő kutatásetikai engedély birtokában végezhető. Amennyiben egyértelműen pszichológiai, neveléstudományi, sporttudományi vagy más, az egészségügy területét nem érintő kutatásról van szó, az engedélyt a Kari Kutatásetikai Bizottság (KEB) adja ki. Ha a tervezett kutatás orvosi-egészségügyi vonatkozásokat is érint, illetve orvosi-egészségügyi intézményben történik, a kérelmet az emberen végzett orvostudományi kutatások engedélyezésére hatáskörrel rendelkező szerv (a jelen dokumentum elfogadásakor az Egészségügyi

Tudományos Tanács Tudományos és Kutatásetikai Bizottsága – ETT-TUKEB) részére kell benyújtani. Az e testület által kiállított engedélyeket a Kar elfogadja. Más egyetemek által kiadott kutatásetikai engedélyek elfogadásáról a KEB dönt, az adott intézmény kutatásetikai bizottsága által alkalmazott etikai alapelvek és eljárásrend előzetes ellenőrzését követően. Kutatásetikai kérelmet kizárólag a kutatás vezetője nyújthat be az erre szolgáló online rendszerben. A kérelmező (kutatásvezető) csak tudományos minősítéssel (PhD, CSc, DSc) rendelkező oktató vagy kutató lehet, aki az ELTE PPK közalkalmazotti jogviszonyában, professor emeritusi státuszban áll, vagy a Kar hivatalos doktori témavezetője.

A KEB kizárólag a Karhoz kapcsolódó kutatások kérelmeit fogadja be. A Karhoz kapcsolódóan végzett, a Kar egy vezető kutatójához vagy kutatócsoportjához kapcsolódó diákköri dolgozatok, műhelymunkák és szakdolgozatok esetén a kutatásetikai kérelmet szintén a vezető kutató nyújtja be.

Kutatásetikai kérelmet utólagosan, azaz már lefolytatott vizsgálathoz nem lehet benyújtani. Amennyiben egy már elfogadott kutatásetikai kérelem módosítása szükséges, akkor módosítási kérelmet kell benyújtani. A KEB valamennyi beadott kérelemről nyilvántartást vezet, a kérelmeket archiválja. A kutatásetikai engedélyek digitális formában készülnek, arról papíralapú verzió (igazolás) kérhető. A KEB állásfoglalást is kiadhat.

Amennyiben a Kar tudományos közösségének valamely tagja – beleértve oktatót, kutatót, hallgatót vagy doktoranduszt – kutatásetikai vétséget követ el, a KEB a kutatásetikai vétség tényével és mértékével kapcsolatos álláspontja alapján a Kari Etikai Bizottság jár el.